

Inhoud

Easy Come Easy Go	9
Geheime diensten	28
Het Hok	41
Putten	56
Grand Slam	77
King of Kings	99
Oorlog	114
Kopenhagen	127
Woestijndorp	149
FBI	160
Vrij	179
Losse eindjes	199

Easy Come Easy Go

Fuck, we worden ontvoerd, is het eerste wat ik denk als de auto met gewapende mannen naast ons stopt. Het is 8 juni 2013 en voor het eerst in mijn leven word ik onder schot gehouden. De vier mannen stappen half uit de auto; ze richten hun kalasjnikovs en pistolen op ons, ze zijn zenuwachtig. ‘Instappen, instappen nu!’ commanderen ze in het Arabisch. Uit mijn linkerooghoek zie ik Boudewijn; hij heeft de oranje-geel gestreepte tas in zijn hand waarin onze schone was zit. We hebben die net opgehaald bij de wasman en zijn op weg naar huis, tweehonderd meter verderop. Ik zie dat Boudewijn twijfelt of hij moet wegrennen. Beter ontvoerd dan dood, gaat er in een flits door mijn hoofd, en ik zeg op dwingende toon tegen Boudewijn dat hij moet instappen. Tegen vier zwaarbewapende mannen beginnen we niks. We stappen in. De mannen doen een doek over mijn hoofd en pakken mijn tas af, ze zoeken de telefoon die erin zit. Die wordt onmiddellijk uitgezet. Ze vragen met luide gespannen stem of ik nog een telefoon heb. Die heb ik niet. Intussen scheuren we weg. Ik kan niet veel zien, want ik zit op de grond tussen de achterbank en de voorstoelen. Naast me zie ik Boudewijns lieve gezicht; hij zit op de achterbank en moet zijn hoofd laag houden. Ze hebben een sjaal om zijn hoofd en ogen gewikkeld, een helblauwe met Burberry-ruit. Erg goed voorbereid lijkt het allemaal niet; de mannen halen wat schone handdoeken uit onze tas,

die draperen ze haastig over ons heen. Zo racen we langs de vele checkpoints van Sana'a, Jemens hoofdstad. Niemand die iets ziet, niemand die iets doet.

Het is bijna vier jaar geleden dat we naar Jemen kwamen. Ik studeer er Arabisch, werk er als journalist en geef les aan een aantal universiteiten. Boudewijn heeft er zijn eigen bedrijfje als verzekeringsmakelaar. We hebben veel Jemenitische en buitenlandse vrienden. We reisden dit schitterende land door toen dat nog veilig was, maakten de opstand in 2011 mee en de moeizame nasleep daarvan. We houden van het warme, grappige volk, het eten, het klimaat, zelfs van de chaos. En nu dit.

‘Laten we er maar rekening mee houden dat dit lang gaat duren,’ fluister ik tegen Boudewijn.

‘Stil, geen geluid, anders dood,’ zeggen de mannen. Ik hou mijn mond. Ik merk dat ik heel kalm ben, en ultra-alert. Mijn lijf gaat in een sluimerstand, maar mijn hoofd draait op volle toeren. Ik kijk op mijn horloge en probeer te achterhalen waar we heen rijden. Dat is niet makkelijk, want de mannen rijden als gekken en keren telkens, alsof ze steeds op iets stuiten en dan weer terug moeten. Het lijkt alsof ze de weg niet kennen; ze praten nerveus met elkaar over de straat die ze zoeken. Door de doek over mijn hoofd – het is een soort bruine vilten zak – zie ik alleen het verschil tussen licht en donker. Ik weet daardoor dat we na een tijdje door korte tunnels rijden; die heb je in Sana'a alleen op 60 Meter Road, dus daar moeten we zijn. We scheuren met grote snelheid over die ringweg, het moet in noordelijke richting zijn, want naar het zuiden houdt de ringweg op en zijn er geen tunnels.

Na drie kwartier stopt de auto. Ik hoor het geluid van een stalen deur; het moet een poort zijn zoals bijna elk huis in Jemen er een heeft. We rijden de poort door en komen op een

binnenplaats van grind. Een van de mannen leidt me aan de hand naar een slordig gemetseld stenen trapje van een paar treden hoog. Het voert naar een deur. We gaan naar binnen. Op de vloer in een halletje ligt donkerblauwe vloerbedekking. Ik zie Boudewijns schoenen staan – een opluchting: we zijn nog steeds bij elkaar. De blinddoek mag af. We staan in een kamer. Het is een gewone Jemenitische kamer, rechthoekig, met matrassen die op de grond liggen tegen de wand, daarop hoge vierkante kussens die als armsteun dienen en een paar over elkaar heen geschoven synthetische Perzische tapijten op de vloer. Voor de kleine ramen hangen dunne witte gordijnen. Een van de mannen haalt snel een paar foto's weg die boven de deur hangen, waarschijnlijk omdat hij bang is dat we gezichten van familieleden zien. Hun eigen gezichten laten ze ook niet zien; die hebben ze grotendeels bedekt met sjaals. Zo zien veel mannen eruit van buiten de stad. Stedelingen herkennen het als tribaal, typisch voor stamleden van het platteland. Een van hen heeft een stofkapje voor zijn mond, tegen het woestijnstof dat al dagen uit Saudi-Arabië het land in komt waaien. Ik zie alleen donkere ogen.

De mannen ontspannen. Hier voelen ze zich kennelijk veilig. Ze hebben onze spullen op een andere plek gelegd, maar na een tijdje komen ze 20 000 rial (zo'n 70 euro) brengen, die ze in mijn portemonnee hebben gevonden. Ons geld willen ze niet, 'want jullie zijn onschuldig'. Boudewijn stopt het geld in zijn spijkerbroek. Het lijkt hem handig, mochten we ooit nog kunnen ontsnappen.

Ze leggen hun kalasnikovs af en gaan op de matrassen zitten. Ze laten weten dat we welkom zijn, dat we niet bang moeten zijn, dat we moeten gaan zitten. Ze zeggen ook dat het beter is dat Boudewijn niet is weggerend, omdat ze hem anders in zijn benen hadden moeten schieten. Maar verder

hoeven we niet bang te zijn. De man in de witte jurk lijkt de baas te zijn, of in elk geval degene die zich in dit huis het meest thuis voelt. Hij loopt de kamer in en uit, druk in de weer met het een of ander. We gaan zitten, lamgeslagen. Alle mannen dragen een jurk, ieder in een andere kleur, met een geborduurde riem waartussen een *jambiya* is gestoken, het traditionele sierdolkje dat mannen in het noorden van Jemen vaak dragen. Aan de riem hebben ze ook een zwart handwapen hangen.

Ik vraag de mannen om een sigaret, daar heb ik behoefte aan. De forse man met de olijfgroene jurk geeft me er een. ‘Straks kopen we meer voor je,’ beloven ze. Nu eerst eten.

De man met de witte jurk komt de kamer weer in en legt een plastic kleed op de vloer. Er staan kerstdecoraties op: hulsttakjes, klokken en strikken, groen, rood en goud. Op het kleed wordt een maaltijd neergezet alsof de koning op bezoek is: vis, vlees, frites, salade, taart, brood, rijst – het kan niet op. ‘Eet, eet,’ zeggen ze, met een armzwaai naar de bakjes en schotels gebarend.

Eten is wel het laatste waar we behoefte aan hebben. Boude-wijn legt de mannen uit dat we voor de ontvoering al geluncht hebben. Toch proberen we uit beleefdheid wat muizenhapjes naar binnen te werken. De genereuze lunch is wel enigszins geruststellend. Kennelijk worden we als gasten beschouwd en willen ze ons goed behandelen. Maar misschien is het ook gewoon een feestlunch voor hen, om te vieren dat ze zojuist een succesvolle ontvoeringsactie hebben uitgevoerd.

Na de lunch vragen de mannen wat we nodig hebben. Ik noem een tandenborstel, tandpasta, deodorant en sigaretten. Opnieuw zeggen ze dat we niet bang hoeven te zijn. Wel wordt benadrukt dat we niet moeten proberen te ontsnappen – ‘dan schieten we in jullie benen, maar verder gaat het gewoon om

handel.' We zijn handelswaar. 'Easy come, easy go,' zegt de man in de groene jurk opgewekt. Ik kijk hem benauwd aan en zeg dat ik bang ben dat het niet zo eenvoudig ligt. Easy come misschien nog wel, maar easy go weet ik zo net nog niet.

Ontvoeringen duren in Jemen de laatste tijd lang. Hij ziet het probleem niet en denkt dat het een kwestie van dagen is voor we hier weer uit zijn. 'Nederland betaalt toch gewoon?' Ik denk van niet, en hoop ergens ook van niet. De ontvoeringen in Jemen lopen de spuigaten uit en dat moet ophouden. Zolang er betaald wordt, of het idee bestaat dat er betaald wordt, komt er voorlopig geen einde aan. Bovendien begrijpen deze mannen niet waarom Nederland jaarlijks miljoenen aan ontwikkelingsgeld stort, terwijl niemand daar wat aan heeft. De gewone Jemeniet ziet maar weinig van al het geld dat in dit land wordt gepompt, het meeste blijft aan de strijkstok hangen. Als een buitenlandse regering dat geen probleem vindt, dan zullen ze in dit geval toch zeker ook wel bereid zijn in de buidel te tasten, is de redenering. Hier krijgen ze immers echt wat voor terug.

De rest van de middag zitten we ongemakkelijk op de matrassen. Boudewijn krijgt qat van de mannen, de blaadjes met licht hallucinerende werking waar heel Jemen aan verslaafd is. Hij kauwt wat met ze mee, om iets te doen te hebben en rustig te worden. Zoals de meeste Jemenieten waarderen onze ontvoerders het dat hij met ze meekauwt. Dus het lijkt Boudewijn ook om die reden een goed idee. Hij hoopt op die manier een goede verstandhouding op te bouwen.

De mannen maken demonstratief hun wapens schoon; ze worden uit elkaar gehaald, geolied en weer in elkaar gezet. Ze praten over de wapens zoals andere mannen over auto's of zeilboten kunnen praten. Ze hebben vragen over Nederland en Europa, al geloof ik niet dat ze weten waar het ligt. Ze wil-

len weten of Nederland de euro of de dollar hanteert. Ik vraag hun op mijn beurt waar we zijn. 'In Dhamar,' zegt de man in het olijfgroen. Dhamar is een stad zo'n honderd kilometer ten zuiden van Sana'a. Ik geloof dat niet; dat red je nooit in drie kwartier rijden. Ik ben er een paar keer doorheen gereden en toen was het telkens minstens anderhalf uur van Sana'a, als je althans precies weet waar je heen moet. Bovendien zijn we volgens mij naar het noorden gereden, niet naar het zuiden. Ik besluit er echter niets over te zeggen, want ik wil niet dat de mannen denken dat we ze informatie willen ontfutselen; daar zouden ze wel eens boos van kunnen worden. Ik vraag dus dingen over Dhamar, over het oude centrum, het Nederlandse ontwikkelingsgeld dat van oudsher naar projecten in Dhamar gaat, en merk op dat het de koudste stad van Jemen zou zijn. Ze hebben duidelijk geen idee, mompelen maar wat. We praten Arabisch met elkaar. Wij beheersen dat redelijk, hoewel het af en toe moeizaam is hun dialect te volgen, maar we hebben geen keuze, want zij spreken geen woord Engels.

Ik zit naast een jongeman in een blauwe jurk. Hij is vriendelijk en vertelt dat hij niet getrouwd is, maar hoopt dat hij na deze ontvoering genoeg geld heeft voor een bruiloft. Ook lijkt het hem een aardig idee dat hij dan onze lijfwacht wordt. Ik erger me aan de luchtigheid waarmee ze de zaak opvatten, maar ben aan de andere kant ook blij dat ze het zo bekijken. Deze ontvoering heeft duidelijk niks met ons persoonlijk te maken en dat is een prettige gedachte.

Elders in het huis horen we vrouwenstemmen, kindergeluiden en gerammel van potten en pannen. Waarschijnlijk woont hier het gezin van de man in de witte jurk. Zijn familie denkt vast dat hij vrienden op bezoek heeft voor wie extra gekookt moet worden. Want zo gaat het in Jemen: mannen nemen vaak gasten mee naar huis, die worden weggehouden

bij de echtgenote(s) en dochters. Ze worden ontvangen in een aparte kamer, zoals de onze hier, met een aparte ingang en een eigen badkamer. Meestal is er een tussendeur die leidt naar het gedeelte van het huis waar de vrouwen en kinderen zitten. Eten en drinken worden dan door een zoontje bij die deur aangegeven. Vrouwen laten zich niet zien en worden niet geacht te vragen wie de gasten zijn. Dat vertelt hun man ze wel, of niet – wat hij wil. Ik heb het vaak zo meegemaakt, en ik zou zo graag nog veel meer dingen willen meemaken in dit moeilijke, maar mooie land. Dat is nu voorgoed voorbij. Jemen is een afgesloten hoofdstuk, weten we allebei vanaf de eerste minuut. Ook al zijn we waarschijnlijk nog wel een tijdje op Jemenitisch grondgebied, we zullen hier niet meer werken, wonen, lachen, kletsen in de winkels, de bussen en de sportschool voor vrouwen. We zullen Aden misschien nooit meer zien, de bloedhete, vervallen vieze stad waar we zo dol op zijn. Geen Arabische les meer van Belqis, die ik bijna vier jaar lang een paar keer per week zag. Misschien zie ik ook haar nooit meer. En onze hond, Boef, die we een halfjaar geleden als puppy van de straat hebben gehaald en die op dit moment vast zielig in de tuin zit te janken – hoe moet het met hem?

De jongen in de blauwe jurk naast me is met iets heel anders bezig. Hij vraagt wat we van de naam Coco vinden; die heeft hij voor zichzelf bedacht als schuilnaam. Geen van de mannen wil zijn echte naam zeggen. Ik zeg dat Coco me nogal een papegaaienaam lijkt, en me bovendien doet denken aan een kokosnoot. Dat deert hem niet, hij lijkt dat juist wel mooi te vinden. Vanaf nu noemt hij zichzelf Coco. Het is intussen de tijd van de maghreb, zonsondergang, en de mannen springen op. Ze moeten bidden. Ze spreiden braaf hun kleedjes uit en gaan richting Mekka staan – *Allah hoea akbar, Allah*

hoea akbar. Ze maken er flink werk van, niks wordt afgerafeld. Ik kan hier heel slecht tegen. Wat nou bidden als je net twee mensen hebt ontvoerd? Ik zou ze graag willen zeggen dat de hemel er voor hen toch niet meer in zit, dus dat ze dat heilige gedoe ook wel achterwege kunnen laten. Maar ik hou opnieuw mijn mond, want ik wil geen religieuze discussie. Ik zou eigenlijk vooral willen dat ze weggingen uit de kamer. Ik wil samen met Boudewijn zijn en niet telkens moeten kletsen met deze klootzakken die naast hun kalasjnikovs neerknielen in de hoop vergeving van Allah te krijgen. Zou Allah daartoe bereid zijn? Ik ken hem niet, maar het lijkt me sterk.

Na het gebed gespen de mannen hun sierdolkjes weer om en gaat het geklets verder. Ze praten over het losgeld dat ze voor ons willen: 100 miljoen dollar. Ik opper dat me dat wat aan de hoge kant lijkt, ik wil de verwachtingen alvast wat temperen. Ik zeg nog maar eens dat Nederland niet betaalt. Dat snappen ze nog steeds niet – Nederland is toch rijk zat? Ik probeer uit te leggen dat het niet zozeer een kwestie van geld is, maar van principe. Welk principe dan, willen ze weten. Jullie steunen toch ook de Amerikanen, sturen mensen naar Afghanistan en Irak? Ik probeer zonder al te veel succes uit te leggen dat Nederland niet wil dat criminelen denken dat het lucratief is om Nederlanders te ontvoeren, en dat de hele Europese Unie er zo over denkt. Ik zeg maar wat; ik weet helemaal niet of er een gezamenlijk Europees ontvoeringsbeleid is. Dat van die Amerikanen, Afghanistan en Irak laat ik maar even zitten.

Dan zeggen de mannen dat we andere westerlingen moeten noemen die in Sana'a wonen. We worden er heel ongemakkelijk van, zeggen dat we vooral Jemenieten kennen en hopen dat het onderwerp niet terugkomt. We worden gered door het kerstkleed, want er wordt weer een enorme maaltijd

geserveerd. We eten weinig. Ik ben moe, heb geen zin meer in die mannen om me heen. Ik maak duidelijk dat ik ga slapen. De man in de witte jurk – hem vinden we het minst aardig – vraagt of ik niet bij de vrouwen wil slapen; dat lijkt hun comfortabeler voor mij. Ik wil niet bij de vrouwen slapen, ik wil bij Boudewijn blijven. Dat vinden ze ook goed; dan slapen we gewoon met z'n allen in deze kamer. De man in de witte jurk gaat weg, hij slaapt ergens anders. Hij draait de buitendeur op slot.

Ik lig lang wakker, hoor straatgeluiden en vliegtuigen. Nu weet ik zeker dat we niet in Dhamar zijn, daar is geen vliegveld en het ligt ook niet op een aanvliegeroute. Ik hoor sirenes, vrachtauto's en stemmen, en bedenk hoe raar het is dat niemand daarbuiten weet dat wij hier zitten. Er vliegen wat irritante muggen rond mijn hoofd. Ik kruip dieper in de lakenzak die ze me hebben gegeven. Met mijn voeten raak ik iets hards. Na een tijdje realiseer ik me dat het een kalasjnikov is, en ik trek snel mijn voet terug. Ik heb totaal geen verstand van wapens en ben bang dat als ik ze aanraak, ze per ongeluk afgaan.

Ik val in slaap, om na een paar uur weer wakker te worden. Boudewijn slaapt dan nog steeds niet, door de qat of door de spanning, of door beide. Het is rond halfvijf. De man in de witte jurk komt de kamer in en schopt zachtjes tegen de drie andere mannen. 'Opstaan, jullie moeten bidden,' fluistert hij tegen ze.

De volgende ochtend hebben de mannen op ons verzoek ergens een kaartspel vandaan gehaald. We hebben al snel bedacht dat we iets te doen moeten hebben om niet de hele dag met de mannen te hoeven praten. Het is een Uno-spel, een soort pesten voor kinderen in felle primaire kleuren, maar we

zijn er blij mee. Boudewijn heeft nog galgje voorgesteld, maar dat kan ik niet aan – te luguber. We hebben geen idee hoe lang we hier moeten blijven, maar voelen aan dat dit niet de plek is waar ze ons lang willen vasthouden. Ik was me bij het kraantje op de wc. De badkamer is Jemenitisch: een hurktoilet en een kraantje, waaronder een emmer staat met daarin een kleiner plastic schepbakje waarmee je water over je heen giet. Ik doe een schone onderbroek aan – onderbroeken zitten ook in de waszak – en voel me iets meer mens. Ik neem me voor dat te blijven doen, hoe lang dit ook gaat duren: wassen, schone kleren, tandenpoetsen, deodorant – dingen waardoor je je beter voelt. Ik zou ook willen yogaën, maar dat gaat niet in een kamer vol biddende mannen.

We leggen de mannen uit hoe Uno werkt. De witte jurk doet niet mee. Hij gedraagt zich als leider van het geheel en wekt de indruk zich ver verheven te voelen boven een spelletje kaarten. Hij is het minst peilbaar van de mannen. We vinden hem een *asshole* en noemen hem vanaf dat moment ook zo. De rest doet wel mee. De man in de groene jurk snapt het, de lange jongen in de bruine jurk met het stofkapje voor de helft, maar Coco begrijpt het helemaal niet. Die kent de namen van kleuren niet in zijn moedertaal. Hij is niet kleurenblind, maar weet niet dat rood rood heet. We leggen hem de namen uit. Nogal vreemd: wij leren hem nu Arabisch. Ik realiseer me dat we te maken hebben met grote kinderen met wapens.

's Avonds wordt dat beeld bevestigd. De mannen zijn al een paar uur in opperbeste stemming. Ze zijn ergens duidelijk opgelucht over. Ze zeggen dat we morgen gaan rijden, 'naar een plaats waar granaatappels zijn'. En dat we dan mogen bel-len met de ambassade en onze familie. We zijn vanaf het eerste moment erg bezorgd om onze families. We weten dat zij zich vreselijk druk zullen maken, maar dat wij daar niks aan

kunnen doen. Het is een gekmakende gedachte.

Asshole heeft geen last van zorgen. Hij komt lachend de kamer in met een doosje. Er zit een op afstand bedienbare speelgoedhelikopter in. Al snel zoemt het ding door de kamer. Hij raakt een muur en stort neer. De mannen vinden het prachtig.

Wij zijn stomverbaasd. Bij wie zijn we in vredesnaam beland? Ontvoerders met speelgoed. We kunnen niet delen in de vrolijkheid van de mannen en lachen met ze mee als een boer met kiespijn. We zijn bang dat we aan Al Qaeda zullen worden doorverkocht. Dat is wat volgens hardnekkige geruchten de laatste tijd gebeurt met gijzelaars in Jemen. Al Qaeda zou geld nodig hebben en dat binnenhalen met losgeld voor gijzelaars. Of in die verhalen de oorspronkelijke ontvoerders aan Al Qaeda gelieerd zijn, in opdracht van hen handelen of gewoon proberen hun buit door te verkopen aan de hoogste bieder is niet duidelijk. Geen van de voormalige gijzelaars heeft er ooit iets over losgelaten in de media.

Misschien zijn de mannen vanavond zo blij omdat ze al snel van ons af kunnen. Tijdens een van de fluistergesprekken die ze met elkaar voeren, vang ik de woorden 'de weg naar Abyan' op. Abyan is een van de provincies waar Al Qaeda zich schuilhoudt, dus die gespreksflarden voeden mijn angst. Ik ga er sneller van ademen. Tegelijkertijd bedenk ik dat niet bekend is of eerdere gijzelaars daadwerkelijk aan Al Qaeda zijn doorverkocht, en of dat betekent dat je slecht wordt behandeld. Misschien zijn deze mannen wel van Al Qaeda – alsof wij weten hoe die eruitzien. Al Qaeda is in Jemen verweven met de maatschappij, het is niet een clubje outlaws dat geïsoleerd opereert. Ze rekruteren onder de jeugd in steden, zijn doorgedrongen tot het leger, behoren tot bekende stammen. We weten niet of deze figuren iets met ze te maken hebben,

en dat is beangstigend. Het enige referentiekader dat we hebben is het filmpje van Dominic Neubauer, een Oostenrijker die tussen december 2012 en mei 2013 werd gegijzeld, waarin hij met een geweer tegen zijn hoofd zegt te worden gedood als niet aan de eisen wordt voldaan. Tranen biggelen in dat filmpje over Dominics wangen. Het filmpje maakte destijds indruk, omdat het oude beeld van gijzelingen in Jemen in één keer aan gruzelementen lag. Vroeger waren ontvoeringen in Jemen meestal een vrij koddig folkloristisch avontuur, waarbij je een paar weken werd vastgehouden door een stam die iets van de overheid of een andere stam wilde afdwingen. Leuk was het natuurlijk ook toen niet, maar het duurde in het algemeen niet heel lang en gijzelaars hadden veel bewegingsvrijheid. Journalisten hadden soms toegang tot de gijzelaars en konden spullen voor ze meenemen. Soms konden de gijzelaars vrijelijk in een dorp rondlopen, zelfs wat lesgeven in het een of ander. Dat is sinds het einde van Jemens opstand, eind 2011, drastisch veranderd. Het land is wettelozer geworden en de regering zegt niet meer te onderhandelen met ontvoerders. Ontvoeringen zijn nu vaak grimmiger, duren langer en gaan om veel meer geld. Ik ben bang dat ook wij in een ontvoering nieuwe stijl zijn beland.

De mannen spelen nog een tijdje met de helikopter en smiespelen onderling. Ik word er nerveus van, ik wil weten wat ze zeggen. Ik ga maar weer demonstratief op mijn matras liggen, want ik ben klaar met deze dag. Laat het maar morgen zijn, dan weten we in elk geval wat ze voor ons in petto hebben. Ik haat het om niet te weten wat er met me gaat gebeuren.

Boudewijn en ik slapen opvallend goed. 's Morgens na het ontbijt komt Asshole de kamer in met twee nikabs, de zwarte doeken die vrouwen hier dragen. We moeten ze aan, want we

gaan zo meteen rijden. Anders dan de meeste nikabs hebben deze geen spleetje voor de ogen; ze bedekken dus je hele gezicht. Ik doe het ding aan. ‘Zo lijkt je net een vrouw uit Beni Husheish,’ ginnegapt een van de mannen. Beni Husheish is een gebied aan de noordkant van Sana’a, niet ver van het vliegveld. Vroeger was het een agrarisch gebied, nu is het opgeslokt door de stad. Ik denk dat hij zich heeft versproken. Ik weet nu dat we in Beni Husheish zijn, maar zeg niks. Onder de doek moet ook nog een blinddoek, om er zeker van te zijn dat we niks zien. Coco heeft dat niet goed begrepen en knoopt de blinddoek over de buitenkant van de nikab. Dat ziet er heel vreemd uit, en dat kan de bedoeling niet zijn. Wat moeten ze bij de checkpoints wel niet denken als ze twee vrouwen in een auto zien, met een mannsjaal over hun ogen gebonden? Zelf willen we net zomin gedonder als de mannen. Stel je voor dat iemand bij zo’n checkpoint onraad ruikt, niet omkoopbaar is en onze mannen zenuwachtig worden. De kans is dan groot dat er door beide kanten wordt geschoten, met ons er middenin. Asshole heeft ook in de gaten dat de blinddoeken zo niet kunnen en gebiedt Coco het opnieuw te doen, dit keer met de blinddoek onder de nikab.

Als op Coco na iedereen even de kamer uit is, vraagt Boudewijn aan Coco waar we naartoe gaan. Aangezien Coco de minst snuggere van het stel is, lijkt het Boudewijn handig om het aan hem te vragen; de anderen zouden waarschijnlijk geen antwoord geven. Coco vertelt monter dat we naar een huis gaan om te bellen, want vanuit hier kan dat niet. Hij weet niet of we hier zullen terugkomen, maar we moeten alle spullen meenemen.

We worden naar een auto geleid. Ik ben Boudewijn nu weer even kwijt en vind dat een naar gevoel. Zodra ik in de auto zit voel ik naast me of hij er nog is en vraag: ‘Ben jij het,

Bou?’ Gelukkig, hij is het. We gaan rijden. De eerste paar kilometer wordt er weer als een malloot gescheurd, heen en weer, omkeren, weer omkeren. Misschien willen de mannen dat wij ons gevoel voor oriëntatie geheel verliezen, of misschien weten ze de weg niet. Boudewijns blinddoek is door het onhandige gedoe van Coco al snel op zijn neus gezakt en door de nikab heen kan hij dingen zien. Zo ziet hij een drukke straat met winkels en bedrijfsjes, brommers en auto’s. Hij ziet een betonnen boog boven de weg, een benzinestation in geel en rood, een wit-blauw gestreepte loods. Onderweg wordt her en der gestopt. We krijgen water, sap en biscuits. Zij kopen qat, dat hoor ik aan het geknisper van de zakjes. Na een tijdje mogen de blinddoeken af, zodat we nu allebei een beetje door de zwarte stof van de nikab heen kunnen kijken.

Het landschap is mooi, dat valt me op, zelfs nu nog. Er zijn zwarte rotsige bergen die op een zanderige ondergrond staan. We rijden urenlang. De huizen hebben een noordelijk uiterlijk, met ramen zoals die in het noorden gebruikelijk zijn. Ik zie dat er geen vlaggen van het voormalige Zuid-Jemen op de huizen zijn geschilderd; dat zou een teken zijn dat we in zuidelijke provincies zijn. Toch is het moeilijk te weten waar we precies zitten. Er hangt nog steeds een stofwolk in de lucht, zodat we geen zon zien. Het lijkt alsof we eerst naar het oosten, misschien zelfs noordoosten, reden en nu weer in westelijke richting gaan. Na een uur of zes gaan we van de weg af en rijden we een stuk off road, de woestijn in. Dan stoppen we.

Er is geen wind, alleen droge warmte. Het ruikt naar niks. Er staan acaciabomen in het zand en er zijn wat rotsen. Er staan twee andere auto’s op deze plek. De ene is een kleine blauwe Mitsubishi Pajero. Ernaast staan twee mannen, een grote bolle en een kleine magere. De bolle heeft een witte jurk en een vechtestje aan. Zo noem ik de katoenen gilets die

sommige Jemenitische mannen van buiten de stad dragen. Ze gaan over de jurk heen en je kunt er patronen voor je geweer in kwijt. De magere draagt geen vechtvest. Beiden hebben hun gezichten gedeeltelijk bedekt met een sjaal en hebben een geweer aan hun schouder hangen. Zouden zij van Al Qaeda zijn? Ik zie geen lange baarden, geen enkellange broeken onder een kortere jurk. Ik had ze me anders voorgesteld. 'Hij heeft wel een aardige kop,' fluister ik tegen Boudewijn.

We zitten in de auto te wachten. Voor en naast ons liggen flesjes warm geworden mangosap en rollen gesmolten chocoladekoekjes. Buiten praten de mannen met elkaar, een aantal gaat ook weer bidden. Het is drie uur 's middags en tijd voor het Asr-gebed. Op de chauffeursstoel ligt een kalasjnikov; de autosleutels zitten nog in het contact. Als ik nu eens wist hoe zo'n kalasjnikov werkte, konden we misschien in de rondte schieten en wegscheuren. Maar ik weet niet hoe hij werkt, en ook niet wat er dan zou gebeuren, dus wachten we gedwee af wat er gaat komen.

De man met het bolle gezicht stapt voorin, de magere achterin. Hij gaat naast Boudewijn zitten. De lange in de bruine jurk – we noemen hem later De Lange – neemt plaats achter het stuur. De rest van de oorspronkelijke ontvoerders – Coco, Asshole en de man in de olijfgroene jurk – rijdt weg. De man met het bolle gezicht vraagt hoe het met ons gaat en geeft een nieuwe voorraad water, sap en biscuit. Hij geeft ons een dunner sjaal; dat lijkt prettiger dan die warme zwarte. De nieuwe sjaal moeten we over ons hoofd draperen, als een doek over een vogelkooi. We scheuren weg door het zand.

'Je moet zeggen dat we 10 miljoen euro willen, binnen tien dagen, anders worden jullie doorverkocht aan Al Qaeda. Verder moet de Jemenitische overheid zich erbuiten houden, dat is heel belangrijk. Begrijp je het?' Het zijn instructies voor het

gesprek dat we zo meteen met de ambassade moeten voeren.

Ik begrijp het. Het betekent dus ook dat zij niet van Al Qaeda zijn, maar ik vraag het voor de zekerheid nog even. De bollen is verrast door de vraag. 'Dachten jullie dat dan? Nee hoor, ik ben niet van Al Qaeda, en het maakt mij ook niks uit wat voor godsdienst je hebt of zo. Wij zijn piraten – piraten van de woestijn dan, niet van de zee.' Alsof we nog niet doorhadden dat we niet op zee zaten. Vanaf dat moment noemen we hem De Piraat. Na een uur rijden stoppen we. De Piraat rommelt met telefoontjes: batterijen eruit, simkaartjes erin, batterijen er weer in, simkaartje valt op de grond. Dan geeft hij de telefoon aan ons.

We overleggen en besluiten dat ik zal bellen. Boudewijn wil liever niet bellen omdat hij bang is te gaan huilen, en dat lijkt hem niet handig. Ik bel de ambassade, gelukkig is dat nummer in mijn telefoon opgeslagen, want ik heb niet de indruk dat De Piraat het anders had gehad. Ik geef de boodschap door aan de ambassadeur. Hij belooft onze familie in te lichten. De ambassadeur reageert rustig. Dat is prettig, hoewel we natuurlijk niet weten of het professionaliteit of stomme verbazing is. We benadrukken nog eens dat de Jemenitische autoriteiten erbuiten moeten blijven en hangen op.

We bellen ook Monique, Boudewijns moeder. 'We zijn ontvoerd, het gaat goed, we zijn samen, het kan heel lang gaan duren, het ministerie neemt contact met jullie op. We houden van jullie.' We zijn opgelucht dat deze telefoontjes nu zijn gepleegd, nu weet de buitenwereld tenminste dat we ontvoerd zijn. Geen van de mensen met wie we de afgelopen twee dagen een afspraak hadden, heeft kennelijk onraad geroken toen we niet kwamen opdagen. Ik snap dat ook wel. Voor mensen als Belqis, mijn lerares Arabisch, is het een hele stap om een

ambassade te bellen. Die ziet zij als een enge instantie die je als gewone Jemenitische sterveling niet zomaar belt.

De Piraat is tevreden en we rijden verder. Door de dunneren sjaal kunnen we redelijk wat zien. We zien een kaarsrechte weg door de woestijn, af en toe een handjevol armetierige hokjes waaruit qat of schamele levensmiddelen worden verkocht; we zien kamelen scharrelen in het zand en een splitsing waar een groep Toyota's Hilux staat – pick-ups die buiten de steden als openbaar vervoer worden gebruikt. De weg gaat omhoog. Dan krijgen we een lekke band en we hebben geen reservewiel. Het magere hulpje van De Piraat wordt weggestuurd; hij moet op zoek naar een reserveband. Ik zou als ontvoerder nogal in paniek raken als ik langs de kant van de weg strandde met twee gijzelaars achter in mijn auto, maar De Piraat blijft kalm, alsof hij heer en meester is van deze weg.

We mogen de doeken van onze hoofden halen en ik rook een sigaret. Ik kijk achterom en zie een paar honderd meter lager een kale vlakke. Aan de kant van de weg groeien lage pluimen, aan beide kanten rotsachtige bergen, niet al te hoog. Ik vind het ook hier weer mooi. Over een uur is het donker, maar dat deert De Piraat niet. 'Het is nog maar een halfuurtje, geen probleem.' Wij hebben geen idee wát dan nog maar een halfuur is, maar we willen opnieuw niet te veel vragen. Ik heb net al bijna te veel gezegd toen De Piraat vroeg of ik enig idee had waar we waren. Ik was toen over de bergen begonnen, en de stand van de zon, en dat me leek dat we ten oosten van Sana'a waren. De Piraat vond dat allemaal heel slim, maar gaf ook aan dat het absoluut niet de bedoeling was dat we 'te veel zouden nadenken'.

De Piraat en De Lange, die eerst heel verveeld op een rotsblok naar zijn telefoontje heeft zitten staren, krikken de auto

alvast omhoog. Dat lukt niet. De krik schiet weg en de auto klapt naar beneden. Als de omstandigheden niet zo naar waren, zou de situatie bijna komisch zijn geweest, en typisch Jemenitisch.

Een uur later komt het hulpje terug, hij heeft ergens een reservewiel vandaan gehaald. De Piraat graaft een kuil onder het wiel en rommelt wat met een steen. Hij zweet, maar het lukt.

We gaan verder, de doeken moeten weer over onze hoofden. Ik begin dat nu heel vervelend te vinden, want geblinddoekt voel ik me gereduceerd tot een zak aardappelen. Ik wil kunnen zien en ruiken waar ik ben. Dat lukt nu maar ten dele.

Ik merk dat we de asfaltweg verlaten en grof rotsachtig terrein op rijden. De auto schudt heen en weer. Ik hoor takken over het dak schrapen en kan die door mijn doek heen ook af en toe zien. De blaadjes lijken op die van eucalyptusbomen.

Dan stoppen we. Opnieuw het geluid van een metalen poort. We rijden erdoorheen – weer een zachte, zanderige ondergrond. De motor wordt afgezet en we worden de auto uitgeleid. De Piraat doet dat voorzichtig, respectvol bijna. Het is doodstil hier, op het zoemen van duizenden muggen na. Opnieuw ben ik Boudewijn even kwijt, maar als ik na een paar stappen mijn blinddoek mag afdoen sta ik in een kamer en zit Boudewijn al op een van de twee matrasjes die in de kale kamer liggen.

We luisteren naar de geluiden buiten, voelen de lucht, proberen ons te oriënteren. Zijn we dicht bij een dorp of stad? Is het hier warm, is het vochtig of juist droog? Zitten we op zeeniveau of in de bergen? Het is droog en zeker niet op zee-niveau. Een enkele moskee roept ver weg en eenzaam op tot het gebed – niet zoals in een stad, waar tientallen moskeeën

tegelijk zouden klinken. Veel meer kunnen we er op dit moment niet van maken. We zullen de komende tijd niet veel meer zien dan deze twaalf vierkante meters. Dit is Het Hok.